

jevnsides med, at Landbruget mere og mere bringes ind under Verdenskonjunkturernes Herredømme, og som særlig bliver skærpet som Følge af den voksende Gældsbyrde, der medfører, at Risikoen ved Jordprisernes Nedgang kommer til at hvile stadig tungere paa det arbejdende Landbrugs Skuldre.

Dette sidste Forhold betyder nemlig, at der foruden den Risiko, der indeholdes i de særlige Landbrugskonjunkturer, opstaar en ny og stærkt tyngende Risiko, hidrørende fra Forandringerne i det almindelige Prisniveau. Naar Pengenes Værdi forandres, hvormed følger tilsvarende almindelige Ændringer i Varepriserne, vil dette naturligvis ogsaa give sit Udtryk i Jordpriserne. Saaledes er en ikke saa ringe Del af den nyeste Jordprisstigning kun nominel, idet den delvis afbalanceres af Prisstigning paa alt, og det samme gælder for det almindelige Fald i Hartkornspriserne i 1880erne og 1890erne. Hvis Ejendommene var gældfri, vilde dette Forhold være af mindre Betydning. Naar Priserne gik ned, vilde Jordejerne ganske vist ved Salg faa mindre for deres Jord, end de i sin Tid havde betalt, men den mindre Pengesum vilde til Gengæld være mere værd, og deres Stilling saaledes i det væsentlige reelt uforandret. Naar Jordens Værdi delvis er bortprioriteret, stiller Sagen sig derimod anderledes. Naar Priserne falder, vil den uforandrede Gæld tynde stadig haardere, fordi den reelt er større end før, medens den jo paa den anden Side under stigende Priser bliver i samme Grad mindre værd, som Prisopgangen er stor. At Prioriteterne saaledes er unddraget den almindelige Indflydelse, som udgaar fra Pengenes Værdiforandring, betyder en ny væsentlig Kilde til Risiko for de gældbetyngede Jordbesiddere, og at denne ikke er af ringe Betydning kan ses deraf, at af den Hartkornsværdiforøgelse paa over 600 Mill. Kr., der har fundet Sted siden Aarhundredskiftet indtil 1911, skyldes vel over Halvdelen Pengenes Værdiforandring, medens det i 1880erne og 1890erne indtrufne Værdifald til et lignende Beløb i endnu højere Grad hidrørte herfra.

Følgen af det her nævnte bliver, hvad enten Konjunkturerne gaar op eller ned, let løse og usikre Besiddelsesforhold, der atter kan føre en daarlig Drift med sig, og desuden vil Hensynet til den med Jordens Værdistigning følgende Konjunkturgevinst let indgive Besidderen en for Jordens gode Dyrkning uheldig Spekulationsinteresse.

Naar Besiddelsesformen derimod tænkes indrettet som foreslaaet, vil Risikoen ved Jordens Værdiforandring være taget bort fra Jordens Brugere og lagt over paa det hele Samfund. Naturligvis ikke saaledes, at disse fremtidig er bragt uden for gode og daarlige Tidens Indflydelse, men saaledes, at disse vekslende Konjunkturer, ikke foruden at byde dem rigeligere eller knappe Indtægter ogsaa ufortjent tildeler dem Formueforøgelse eller Formuetab. Paa den anden Side betegner den Besiddelsesform, der er bragt i Forslag, saavidt det kan ses, ikke paa noget Punkt nogen Opgivelse af Selvejets almindelig erkendte gode Virkninger, og Besidderne vil ogsaa herunder have den selv samme Interesse i den bedst mulige Drift af Jorden som under almindelig Selveje. At den Konjunkturgevinst, som Jordens Værdistigning betyder, fratages dem, kan ikke i denne Sammenhæng virke skadeligt alene af den Grund, at de Forhold, hvoraf Jordprisen er afhængig, er ganske unddraget deres Indflydelse. Det synes tværtimod sandsynligst, at Bortfjernelsen af den med Jordprisernes Svingninger forbundne Risiko og de dermed følgende solide Besiddelsesforhold vil byde det bedste Grundlag for en god Drift.

Forudsætningen for, at dette kan ske, er dog naturligvis, at der tilsikres Jordens Dyrkere deres Arbejdes Frugter, og dette kræver atter, at Jordværdien, der danner Udgangspunktet for den aarlige Afgifts Beregning, ansættes korrekt. Nogen absolut sikker Garanti herfor haves imidlertid ikke, hvor omhyggelig Jordværdien end vil blive fastsat, og der aabner sig saaledes for de Besiddere, der overtager Jord efter de foreslaaede Regler, en anden Art af Usikkerhed, der ikke som den fjernede Risiko afhænger af Verdenskonjunkturerne eller Pengenes Værdiforandring, men af de vurderende Myndigheders større